

Handläggare
Tsega Zejjlon,
Yvonne Skoglund
Sunita Hansback

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 31 januari 2017

Ärende 7

Yttrande över Projektrapport nr 7/2016 ”Ensamkommande flyktingbarn”

Projektrapport från stadsrevisionen, dnr 3.1.3-146/2016

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över projektrapporten.

Arjun Bakshi
Arbetsmarknadsdirektör

Charlotte Goliath
Ekonomichef

Sammanfattning

Stadsrevisionen har under hösten 2015 och våren 2016 granskat socialnämnden, överförmyndarnämnden, arbetsmarknadsnämnden samt stadsdelnämnderna Rinkeby-Kista, Skarpnäck och Södermalm. Syftet med granskningen var att bedöma om ansvariga nämnder har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av boendeinsatser för asylsökande ensamkommande barn som inte fyllt 18 år samt ekonomiska konsekvenserna för staden.

Stadsrevisionens bedömning är att de granskade stadsdelnämnderna inte har utfört någon systematisk och aktiv avtalsuppföljning eller seriositetskontroll av utförarna. De har inte heller utfört regelbundna besök hos de asylsökande ensamkommande barnen, vilket är allvarligt. Vidare bör överförmyndarnämnden förbättra sin tillsyn av gode män. Arbetsmarknadsnämnden har upprättade rutiner och genomför kontroller av stadsdelnämndernas inskickade underlag. Enligt stadsrevisionens granskning framkommer att stadsdelnämnderna upplever sig få ett bra stöd från arbetsmarknadsnämnden i återsökningsprocessen.

Sammanfattningsvis bedöms ansvariga nämnder inte ha en helt tillräcklig styrning och uppföljning av boendeinsatser för asylsökande ensamkommande barn. Stadsdelsnämnderna bedöms inte heller ha en helt tillräcklig uppföljning av de ekonomiska konsekvenserna.

Stadsrevisionen har utifrån sina iakttagelser och bedömningar lämnat rekommendationer till de granskade nämnderna. Granskningens iakttagelser och bedömningar föranleder inga rekommendationer till arbetsmarknadsnämnden.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att stadsrevisionens bedömning är rättvisande och delar uppfattningen om de rekommendationer som har lämnats till de granskade nämnderna.

Bakgrund

Under 2015 skedde en ökning av antalet ensamkommande barn som kom till Stockholm. Under 2015 anvisades staden totalt 2 143 ensamkommande barn. Under hösten 2015 kartlade stadsrevisionen vilka utmaningar den ökade tillströmningen fått för staden och följde även upp vilka åtgärder som vidtagits med anledning av den granskning som utfördes 2013 (Projektrapport 2013:10, Ensamkommande barn). Kartläggningen visade på risker för brister i bland annat socialnämndens och stadsdelsnämndernas utredningar och uppföljningar av boendeplatser.

Regeringen har för avsikt att från den 1 juli 2017 införa ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga. Inriktningen är att förenkla regelverket, minska den administrativa bördan och förbättra planeringsförutsättningarna. Stockholms stad har i remissvar redovisat att förändringen kan medföra negativa konsekvenser för kvalitén på omsorgen för barnet samt väsentliga ekonomiska konsekvenser om staden inte kan ställa om verksamheten i enlighet med lagförslaget.

Ärendet

Stadsrevisionen har granskat socialnämnden, överförmyndarnämnden, arbetsmarknadsförvaltningen samt stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Skarpnäck och Södermalm. Syftet med granskningen var att bedöma om ansvariga nämnder har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av boendeinsatser för målgruppen asylsökande ensamkommande barn som inte har fyllt 18 år samt ekonomiska konsekvenser för staden. Följande revisionsfrågor har bedömts:

- Finns en tydlig ansvarsfördelning mellan nämnderna?
- Hur säkerställs att samverkan och informationsöverföring mellan de olika aktörerna fungerar?
- Har nämnderna rutiner för att säkerställa att upphandling och uppföljning av utförare av boendeinsatser utförs i enlighet med lagstiftning och stadens riktlinjer?
- Har nämnderna en fungerande uppföljning av insatsen på individnivå?
- Hur ser de statliga ersättningsvillkoren ut och hur följs de upp?
- Har nämnderna en tillräcklig kostandskontroll?

Stadsrevisionens bedömning är att granskade, ansvariga nämnder inte har en helt tillräcklig styrning och uppföljning av boendeinsatser för asylsökande ensamkommande barn.

Stadsrevisionens bedömning är att de granskade stadsdelsnämnderna inte har utfört någon systematisk och aktiv avtalsuppföljning eller seriositetskontroll av utförarna. De har inte heller utfört regelbundna besök hos de asylsökande ensamkommande barnen, vilket är allvarligt. Vidare anser stadsrevisionen att överförmyndarnämnden behöver förbättra sin tillsyn av gode män. Stadsdelsnämnderna bedöms inte heller ha en helt tillräcklig ekonomisk uppföljning gällande insatser för ensamkommande barn. Stadsrevisionen bedömer att stadsdelsnämnderna har information om kostnadsutfall per barn men att det finns viss osäkerhet kring hur stor del av återsökta statliga ersättningar som kommer att erhållas. Anledningen är att det råder fördröjning i Migrationsverkets utbetalningar samt bristande intern kontroll av återsökningsprocessen inom stadsdelsnämnderna.

Stadens ansvar för återsökning fördelas mellan stadsdelsnämnderna, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden. Kostnader för ett barn med uppehållstillstånd som inte är placerade vid socialnämndens återsöks av stadsdelsnämnderna via arbetsmarknadsnämnden. Arbetsmarknadsnämnden upprättar en ansökan om återsökning per stadsdelsnämnd, vilken skickas till Migrationsverket. Arbetsmarknadsnämnden har upprättade rutiner och genomför kontroller av stadsdelsnämndernas inskickade underlag. Enligt stadsrevisionens granskning framkommer att stadsdelsförvaltningarna upplever sig få ett bra stöd från arbetsmarknadsnämnden i återsökningsprocessen. Stadsrevisionen anser att återsökningsprocessen för statlig ersättning för ensamkommande barn är komplex och omfattande. Stadens sociala system Paraplyet och Flai ger inte tillräckligt stöd i

återsökningsprocessen. Förvaltningarna använder istället i huvudsak exceldokument vilka baseras på manuellt inlagd data.

Stadsrevisionen konstaterar att återsökningen är tidskrävande och att den manuella hanteringen medför en ökad risk för felaktigheter i återsökningen. Då stadens ansvar för återsökning fördelas på flera nämnder finns ingen samlad information från staden om den totala fordran mot Migrationsverket.

Stadsrevisionen lyfter även fram nämndernas synpunkter kring att regeringens förslag till nytt statligt ersättningssystem kommer ge stora negativa ekonomiska konsekvenser för staden, om inte nämnderna kan anpassa verksamheten utifrån föreslagna lägre ersättningsnivåer. Kommunstyrelsen har påbörjat ett arbete med att analysera eventuella ekonomiska konsekvenser av det föreslagna ersättningssystemet.

Utifrån redovisade iakttagelser och bedömningar lämnar stadsrevisionen följande rekommendationer till nämnderna.

Socialnämnden: Uppdatera individuella avtalsmallar samt öka stödet till stadsdelsnämnderna i återsökningsprocess för att förbättra den interna kontrollen.

Stadsdelsnämnderna: Säkerställa att individuppföljning följer lagstiftningen, införa aktiva avtalsuppföljning samt stärka kontrollen i återsökningsprocessen i syftet att förbättra den interna kontrollen.

Överförmyndarnämnden: Säkerställa att den individuella lämplighetsprövningen samt tillsyn av gode män sker enligt lagstiftningen, överväga att upprätta ett stöd för att definiera när gode män inte är lämpliga i sitt uppdrag, samt stärka kontrollen i återsökningsprocessen i syfte att förbättra den interna kontrollen.

Arbetsmarkandsnämnden: Granskningens iakttagelser och bedömningar föranleder inga rekommendationer till arbetsmarknadsnämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomistaben.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i stadsrevisionens iakttagelser och bedömningar gällande styrning, uppföljning och boendeinsatser för asylsökande ensamkommande barn. Avsaknaden av ett heltäckande verksamhetssystem för stadens återsökning av statlig ersättning innebär omfattande manuell hantering och därmed risker för att den ersättning som staden är berättigad till inte erhålls. Arbetsmarknadsförvaltningen anser även att organisering utifrån ett delat ansvar mellan stadsdelsnämnder, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och överförmyndarnämnden bör ses över och samordnas. Utöver dessa nämnder återsöker även utbildningsnämnden ersättning för asylsökande barn i fristående förskola samt för elever i grundskole- och gymnasieålder. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att en större samordning inom staden skulle kunna skapa en högre effektivitet och minska sårbarheten och riskerna i återsökningsprocesserna.

I arbetsmarknadsförvaltningens uppdrag är stöd till stadsdelsförvaltningarna i återsökningsprocessen viktigt. Stödet ges genom utbildningar för nya handläggare, informationsträffar där även socialförvaltningen deltar och via en webbaserad samarbetsyta. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att stadsrevisionens rekommendationer om att stärka den interna kontrollen i stadsdelsförvaltningarnas återsökningsprocess är rimlig. En förbättrad intern kontroll bör minska osäkerheten om hur mycket medel staden kommer att få av de statliga ersättningar som återsöks hos Migrationsverket. Risken för att det nya ersättningsystemet ger stora negativa ekonomiska konsekvenser för staden gör det ännu viktigare att säkra att all den ersättning som staden har rätt till återsöks. För att minska de ekonomiska riskerna är det även av vikt att staden skriver avtal med vårdgivare som erbjuder vård inom Migrationsverkets ersättningsnivåer.

Som svar på stadsrevisionens projektrapport för ensamkommande flyktingbarn hänvisas till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Bilaga

1. Projektrapport nr 7/2016 ”Ensamkommande flyktingbarn”